

שפת אמת ספר בראשית - פרשת תולדות - שנת [תרמ"א]

בפסוק ורב יעבוד צעיר פירשנו כבר עפ"י הזוה"ק מאן דהוא זעיר איהו רב כי היתכן שיהי' נקרא יעקב צעיר על רגע אחד שיצא אחר עשו. רק עפ"י המדרש כי אתם המעט ממעטין עצמיכם. וזה אות אמת כי הם דבקים באל אמת. ועל ידי שמכירין האמת כל שנתוסף להם גדולה המה ממעטין עצמם ביותר. אבל עשו אין בכחו למעט עצמו רק לפעמים יש לו הכנעה בשקר. וזה עצמו הברכות ויתן לך כו' הוה גביר כו'. שבודאי מי שהוא שפל ומקבל עליו עול מלכות שמים הוא יכול לקבל התנשאות על כל האומות. כי כל רצון בנ"י למשול על האומות עובדי האלילים כדי לקרב כולם תחת עול מלכותו ית'. ואינם משתנים ע"י הממשלה. וזה שכ' ויתן ויתן ויחזור ויתן כו'. שלא ישתנו ע"י השפעה הניתן להם:

שפת אמת ספר בראשית - פרשת תולדות - שנת [תרמ"ב]

ב"ה [תרמ"ב]:

אברהם הוליד את יצחק כו'. כבר כתבנו בענין המאמר שהיו ליצני הדור אומרים מאבימלך כו'. צר הקב"ה קלסתר פניו. עדות יש שאברהם הוליד. ופרשנו כי בירור אמיתת היראה הוא כשבאה מתוך האהבה. וכן האהבה הבאה מתוך היראה. כמ"ש הרמב"ן ז"ל שאהבה ויראה בכל הדברים המה מתנגדים זה לזה חוץ בעבודת השי"ת הם מתאחדים. והנה היראה צריך עדות כי היא יותר נגיעת האדם שירא מעונש. אבל אהבה היא אות אמת. ולכן ה' עדות שזו היראה של יצחק באה מתוקף אהבה והיא יראה של אמת. דיש ב' יראות כידוע. לכן אמרו הליצנים כי לגרמייהו עביד. וזהו מעשה האומות ולא מדריגה המיוחדת לבני ישראל. והעדו"ת ע"ז שאברהם הוליד כו'. לכן כתיב וישב יצחק ויחפור כו' ויקרא להן שמות כו'. כלומר שחזר לעורר האהבה ע"י היראה כמ"ש לקמן באורך. ועל ב' אלו מצווין לקרוא בכל יום ואהבת וה' אם שמוע בח' אברהם ויצחק. ובוה' אם שמוע יש שכר ועונש והוא מדריגת יצחק לכן היו הברכות ביד יצחק:

שפת אמת ספר בראשית - פרשת תולדות - שנת [תרמ"ג]

ב"ה [תרמ"ג]:

במדרש ורב יעבד צעיר זכה יעבוד. העולם מפרשין אם זכה יעקב. ולדעתי אין הפירוש כן דהא בעשו משתעי. ותו דא"כ אם זה יזכה יהי' הוא הרב א"כ מה ההפרש ביניהם. והפסוק בא לפרש ולא לסתום. אך הפ' אם ה' זוכה עשו ה' עבד ליעקב והוא הטוב לו ותקונו. ואם לא יזכה ויעבוד עם בני ישראל. זה מפלה שלו ודאי. וכן מצינו בברכת יצחק לעשו ואת אחיך תעבוד שהוא הברכה שלו כי בודאי יותר ברכה להיות עבד לאיש ישראל מלעבוד עם איש ישראל בפרך. אח"כ מצאתי במד' בפסוק ואת אחיך תעבוד. ג"כ זכית כו' ע"ש. וכ' ביש"ת שרש"י פ' אם זכית על עשו רק שנדחק בכוונתו והרי הפ' פשוט כמ"ש:

שפת אמת ספר בראשית - פרשת תולדות - שנת [תרמ"ד]

בפסוק ועתה שא נא כליך. י"ל כי יצחק אבינו ידע מעשה עשו. אך רצה להשיבו בתשובה. ועתה לשון תשובה. ואם ה' נגמר כן ה' מעלה כל הכלי ציד לה' וה' תיקון השלם. וזה שא נא כליך כו'. כי בודאי הכל ה' יפה בעתו כי רצון יצחק ה' לתקן כל צד הגבורה והקליפה. אך כי אין העולם יכול להתקיים במדה"ד. וכתבנו במ"א כי כך צריך להיות הרצון לתקן במדה"ד ובפועל צריכין לשתף מדה"ר. לכן לא נגמר בפועל מחשבת אבינו יצחק. ואפשר כי עשו עצמו נמי ה' מהרהר בתשובה. אך לא ה' יכול להוציאו מכח אל הפועל. לכן כ' חז"ל כי ראשו של עשו מונח במערת המכפלה. כנ"ל שה' לו רצון לשמים. וזה פעל יצחק במחשבתו אך במעשה לא ה' צריך להיות כן: